

1. vuosiluokan lukuvuosiarviointi

Työskentelyn arviointi on osa jokaisen oppiaineen arviointia ja arvosanan muodostamista.

Hyvän arvosanan (8) osaamista kuvaavat seuraavat työskentelytaidot:

- * Oppilas tekee työnsä ja hoitaa tehtävänsä tunnollisesti sekä osoittaa aktiivisuutta oppitunnilla niin itsenäisessä kuin ryhmätyöskentelyssäkään ikäkautensa edellytysten mukaan.
- * Oppilas osaa suunnitella ja arvioida työtään, toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen.
- * Oppilas pystyy rakentamaan vuorovaikutukseen ryhmässä.

Suomen kieli ja kirjallisuus

	sujuu vaatimattomasti	sujuu kohtalaisesti	sujuu hyvin	sujuu erinomaisesti
lukeminen	Oppilas osaa lukea tavuja ja lyhyitä sanoja.	Oppilas lukee sanoja ja virkkeitä vielä tavuttaen. Lukemisessa tulee vielä virheitä.	Oppilas lukee melko sujuvasti ja virheettömästi virkkeitä ja ikäkautelleen sopivia tekstejä.	Oppilas lukee sujuvasti ja virheettömästi ikäkautelleen sopivia tekstejä.
kirjoittaminen	Oppilas kirjoittaa tavuja.	Oppilas kirjoittaa sanoja, mutta ei täysin virheettömästi.	Oppilas kirjoittaa sanoja virheettömästi.	Oppilas pystyy kirjoittamaan itsenäisesti useamman sanan virkkeitä lähes virheettömästi.
Vuorovaikutustaidot	Oppilaalla on vaikeuksia ilmaista itseään ymmärrettävästi.	Oppilaan vuorovaikutustaidot jollain osa-alueella ovat selvästi puutteellisia.	Oppilas pystyy vastavuoroiseen vuorovaikutukseen.	Oppilas pystyy sujuvaan vuorovaikutukseen ryhmässä ikäkautelleen sopivalla tavalla.

Arvioinnin tukena ovat erityisopettajan tekemät testit äidinkielessä.

Matematiikka

	sujuu vaatimattomasti	sujuu kohtalaisesti	sujuu hyvin	sujuu erinomaisesti
Peruslaskutaidot	Lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa vaikeuksia.	Oppilaalla on ongelmia peruslaskutoimituksissa esimerkiksi kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä.	Oppilas hallitsee pääosin opetetut perusasiat, mutta joillakin osa-alueilla on epävarmuutta.	Oppilas hallitsee opetetut asiat sujuvasti.
Soveltava laskutaito	Oppilas ei selviä itsenäisesti soveltavista tehtävistä.	Oppilas on epävarma etsiessään ratkaisuja soveltavissa tehtävissä.	Oppilas osaa soveltaa hyvin oppimaansa laskutaitoa.	Oppilas osaa soveltaa oppimaansa laskutaitoa erinomaisesti erilaisissa tilanteissa.

Seuraavassa on kuvattu 1. vuosiluokan hyvän osaamisen (arvosanan 8) kriteerit eri oppiaineissa:

Ympäristötieto

Oppilas

- opettelee asettamaan työlleen tavoitteita.
- on kiinnostunut lähiympäristöstään, edistyy sen tutkimisessa ja havaintojen tekemisessä.
- kertoo ajatuksistaan ja havainnoistaan toisille.
- osaa toimia ryhmässä ohjeet ja turvallisuus huomioiden.
- osallistuu erilaisiin työtapoihin.
- harjoittelee turva- ja tunnetaitoja.
- tietää elämän perusedellytykset(ravinto, vesi, ilma, lämpö, huolenpito).
- osaa etsiä tietoa TVT-taitoja apuna käyttäen.

Uskonto

Oppilas

- tutustuu oman perheensä uskonnolliseen taustaan.
- tuntee oman uskontonsa perusasioita, juhlia ja perinteitä.
- saa harjoitusta eettisestä ajattelusta.
- oppii eläytymään toisen ihmisen asemaan ja kunnioittamaan toisten ajatuksia ja vakaumusta.
- ilmaisee ajatuksiaan/mielipiteitään/tunteitaan sekä kuuntelee toisia ja edistyy näissä taidoissa.

Liikunta

Oppilas

- opettelee asettamaan itselleen tavoitteita.
- harjoittelee ja edistyy omissa motorisissa perustaidoissaan.
- osallistuu uinninopetukseen ja edistyy uimataidoissaan.
- uskaltaa kokeilla uusia liikuntatehtäviä.
- osaa soveltaa oppimiaan taitoja eri tilanteissa, esim. eri vuodenaikoina.
- osaa toimia niin itsenäisesti kuin ryhmässäkin säännöt, ohjeet ja turvallisuus huomioiden.

Musiikki

Oppilas

- opettelee asettamaan itselleen tavoitteita.
- laulaa itselleen luontevalla tavalla.
- soittaa ryhmän mukana keho- ja rytmisoittimin.
- kuuntelee musiikkia ja tekee havaintoja kuullusta.
- edistyy musiikillisissa yhteistyötaitoissaan.
- toteuttaa ja suunnittelee pieniä musiikillisia kokonaisuuksia, esim. äänimaisema.
- tuntee musiikin peruskäsitteitä (mm. rytmi, melodia).

Käsityö

Oppilas

- opettelee asettamaan omalle työlleen tavoitteita.
- kokeilee erilaisia materiaaleja ja työtapoja ja edistyy niiden käytössä vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.
- rohkenee tehdä kekseliäitäkin ratkaisuja.
- edistyy omassa käsityöprosessissaan (suunnittelu-tekeminen-arviointi).
- tekee työnsä huolellisesti.
- pystyy pitkäjänteiseen työskentelyyn yksin ja ryhmässä ja saa työnsä valmiiksi.
- opettelee arvioimaan omaa edistymistä ja antamaan toisille kannustavaa palautetta keskustellen.

Kuvataide

Oppilas

- opettelee asettamaan omalle työlleen tavoitteita.
- kokeilee erilaisia materiaaleja ja työtapoja ja edistyy niiden käytössä.
- osaa havainnoida ympäröivää visuaalista ympäristöä ja kertoo havaintojaan siitä.
- pystyy pitkäjänteiseen työskentelyyn yksin ja ryhmässä ja saa työnsä valmiiksi.
- edistyy omassa kuvallisessa ilmaisussaan ja tekee työnsä huolellisesti.
- opettelee arvioimaan omaa edistymistä ja antamaan toisille kannustavaa palautetta keskustellen.

2. vuosiluokan lukuvuosiarviointi

Työskentelyn arviointi on osa jokaisen oppiaineen arviointia ja arvosanan muodostamista.

Hyvän arvosanan (8) osaamista kuvaavat seuraavat työskentelytaidot:

- * Oppilas tekee työnsä ja hoitaa tehtävänsä tunnollisesti sekä osoittaa aktiivisuutta oppitunnilla niin itsenäisessä kuin ryhmätyöskentelyssäkin.
- * Oppilas osaa suunnitella ja arvioida työtään, toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen.
- * Oppilas pystyy rakentamaan vuorovaikutukseen ryhmässä.

Suomen kieli ja kirjallisuus

	sujuu vaatimattomasti	sujuu kohtalaisesti	sujuu hyvin	sujuu erinomaisesti
Lukeminen	Lukeminen on vielä hidasta ja työlästä.	Oppilas tarvitsee vielä harjoitusta saavuttaakseen sujuvan lukutaidon.	Oppilas lukee melko sujuvasti ja lähes virheettömästi tekstejä.	Oppilas lukee sujuvasti ja virheettömästi ikäkaudelleen sopivia tekstejä.
Luetun ymmärtäminen	Luetun ymmärtäminen on vaivalloista.	Oppilas ymmärtää vain osan lukemastaan.	Oppilas ymmärtää tekstin pääpiirteissään.	Oppilas ymmärtää lukemastaan ydinasiat ja pystyy tekemään päätelmiä tekstistä.
Oikeinkirjoitus	Sanojen kirjoittaminen on vaikeaa, esim. tavoraja ei ole vielä hahmottunut.	Oppilas kirjoittaa virkkeitä, joissa on vielä toistuvasti virheitä.	Oppilas kirjoittaa sujuvasti virkkeitä lähes virheettömästi.	Oppilas kirjoittaa virheettömästi omia tekstejä niin käsin kuin näppäimistölläkin.
Vuorovaikutustaidot	Oppilaalla on vielä paljon kehitettävää vuorovaikutustaidoissa ja vaikeuksia ilmaista itseään selkeästi.	Oppilaan vuorovaikutus toisten kanssa on paikoin epävarmaa.	Oppilas pystyy sujuvaan vuorovaikutukseen.	Oppilas pystyy sujuvaan ja luonnolliseen vuorovaikutukseen ryhmässä ja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ikäkaudelleen sopivalla tavalla.

Arvioinnin tukena ovat erityisopettajan testit.

Matematiikka

	sujuu vaatimattomasti	sujuu kohtalaisesti	sujuu hyvin	sujuu erinomaisesti
Peruslaskutaidot	Oppilas ei selviä peruslaskutoimituksista itsenäisesti.	Peruslaskutaidossa on epävarmuutta.	Oppilas hallitsee pääosin opetetut perusasiat, mutta joillakin osa-alueilla on epävarmuutta.	Oppilas laskee hyvin sujuvasti kaikilla opetetuilla osa-alueilla.
Soveltava laskutaito	Oppilas ei kykene itsenäisesti ratkaisemaan soveltavia tehtäviä.	Oppilas on epävarma etsiessään ratkaisuja soveltavissa tehtävissä.	Oppilas osaa soveltaa oppimaansa laskutaitoa, mutta tekee vielä virheitä.	Oppilas osaa soveltaa oppimaansa laskutaitoa erilaisissa tilanteissa.

Seuraavassa on kuvattu 2. vuosiluokan hyvän osaamisen (arvosanan 8) kriteerit eri oppiaineissa:

Ympäristötieto

Oppilas

- opettelee asettamaan työlleen tavoitteita.
- on kiinnostunut lähiympäristöstään, edistyy sen tutkimisessa ja havaintojen tekemisessä.
- kertoo ajatuksistaan ja havainnoistaan toisille.
- osaa toimia ryhmässä ohjeet ja turvallisuus huomioiden.
- osallistuu erilaisiin työtapoihin.
- harjoittelee turva- ja tunnetaitoja.
- tietää elämän perusedellytykset(ravinto, vesi, ilma, lämpö, huolenpito).
- osaa etsiä tietoa TVT-taitoja apuna käyttäen.

Uskonto

Oppilas

- tutustuu oman perheensä uskonnolliseen taustaan.
- tuntee oman uskontonsa perusasioita, juhlia ja perinteitä.
- saa harjoitusta eettisestä ajattelusta.
- oppii eläytymään toisen ihmisen asemaan ja kunnioittamaan toisten ajatuksia ja vakaumusta.
- ilmaisee ajatuksiaan/mielipiteitään/tunteitaan sekä kuuntelee toisia ja edistyy näissä taidoissa.

Liikunta

Oppilas

- opettelee asettamaan itselleen tavoitteita.
- harjoittelee ja edistyy omissa motorisissa perustaidoissaan.
- osallistuu uinninopetukseen ja edistyy uimataidoissaan.
- uskaltaa kokeilla uusia liikuntatehtäviä.
- osaa soveltaa oppimiaan taitoja eri tilanteissa, esim. eri vuodenaikoina.
- osaa toimia niin itsenäisesti kuin ryhmässäkin säännöt, ohjeet ja turvallisuus huomioiden.

Musiikki

Oppilas

- opettelee asettamaan itselleen tavoitteita.
- laulaa itselleen luontevalla tavalla.
- soittaa ryhmän mukana keho- ja rytmisoittimin.
- kuuntelee musiikkia ja tekee havaintoja kuullusta.
- edistyy musiikillisissa yhteistyötaitoissaan.
- toteuttaa ja suunnittelee pieniä musiikillisia kokonaisuuksia, esim. äänimaisema.
- tuntee musiikin peruskäsitteitä (mm. rytmi, melodia).

Käsityö

Oppilas

- opettelee asettamaan omalle työlleen tavoitteita.
- kokeilee erilaisia materiaaleja ja työtapoja ja edistyy niiden käytössä vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.
- rohkenee tehdä kekseliäitäkin ratkaisuja.
- edistyy omassa käsityöprosessissaan (suunnittelu-tekeminen-arviointi).
- tekee työnsä huolellisesti.
- pystyy pitkäjänteiseen työskentelyyn yksin ja ryhmässä ja saa työnsä valmiiksi.
- opettelee arvioimaan omaa edistymistä ja antamaan toisille kannustavaa palautetta keskustellen.

Kuvataide

Oppilas

- opettelee asettamaan omalle työlleen tavoitteita.
- kokeilee erilaisia materiaaleja ja työtapoja ja edistyy niiden käytössä.
- osaa havainnoida ympäröivää visuaalista ympäristöä ja kertoo havaintojaan siitä.
- pystyy pitkäjänteiseen työskentelyyn yksin ja ryhmässä ja saa työnsä valmiiksi.
- edistyy omassa kuvallisessa ilmaisussaan ja tekee työnsä huolellisesti.
- opettelee arvioimaan omaa edistymistä ja antamaan toisille kannustavaa palautetta keskustellen.

3. vuosiluokan lukuvuosiarviointi

Työskentelyn arviointi on osa jokaisen oppiaineen arviointia ja arvosanan muodostamista.

Hyvän arvosanan (8) osaamista kuvaavat seuraavat työskentelytaidot:

- * Oppilas tekee työnsä ja hoitaa tehtävänsä tunnollisesti sekä osoittaa aktiivisuutta oppitunnilla niin itsenäisessä kuin ryhmätyöskentelyssäkään.
- * Oppilas osaa suunnitella ja arvioida työtään, toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen.
- * Oppilas pystyy rakentamaan vuorovaikutukseen ryhmässä.

Suomen kieli ja kirjallisuus

	Sujuu vaatimattomasti	Sujuu kohtalaisesti	Sujuu hyvin	Sujuu erinomaisesti
Lukeminen	Lukeminen on vielä hidasta ja työlästä.	Oppilas tarvitsee vielä harjoitusta saavuttaakseen sujuvan lukutaidon. Kokonaisten teosten lukeminen on vaivalloista.	Oppilas lukee melko sujuvasti ja lähes virheettömästi. On lukenut ainakin yhden lasten- ja nuortenkirjan.	Oppilas lukee sujuvasti ja virheettömästi ikäkaudelleen sopivia tekstejä. Osaa käyttää tiedonhankinnassa mediaa. Lukee kokonaisia kirjoja.
Luetunymmärtäminen	Luetun ymmärtäminen on vaivalloista.	Oppilas ymmärtää vain osan lukemastaan.	Oppilas ymmärtää tekstin pääpiirteissään.	Oppilas ymmärtää lukemastaan ydinasiat ja pystyy tekemään päätelmiä tekstistä.
Omien juttujen kirjoittaminen	Tarinoiden kirjoittaminen on vaikeaa.	Oppilas kirjoittaa lyhyitä tekstejä, joiden juonellisuudessa ja selkeydessä on kehitettävää.	Oppilas kirjoittaa sujuvasti tekstejä ja tarinoita.	Oppilas kirjoittaa virheettömästi omia tekstejä ja selkeitä, juonellisia tarinoita niin käsin kuin näppäimistölläkin. Tunnistaa sanaluokat.
Oikeinkirjoitus	Paljon puutteita virkkeiden	Oppilas kirjoittaa	Oppilas kirjoittaa sujuvasti virkkeitä	Oppilas kirjoittaa virheettömästi omia

	oikeinkirjoituksessa myös sanatasolla	virkeitä, joissa on vielä toistuvasti virheitä. Virkkeen tuntomerkit eivät ole vielä täysin selkiintyneet.	lähes virheettömästi. Isot alkukirjaimet ja päättömerkit ovat hallussa.	tekstejä niin käsin kuin näppäimistölläkin.
Vuorovaikutustaidot	Oppilaalla on vielä paljon kehitettävää vuorovaikutustaidoissa ja vaikeuksia ilmaista itseään selkeästi.	Oppilaan vuorovaikutus (omien ajatusten kertominen/ toisten kuuntelu) ryhmässä on paikoin epävarmaa.	Oppilas pystyy sujuvaan vuorovaikutukseen ja kertoo omia ajatuksiaan ryhmässä sekä osallistuu aktiivisesti draamatoimintaan.	Oppilas pystyy sujuvaan ja luonnolliseen vuorovaikutukseen ryhmässä ja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ikäkaudelleen sopivalla tavalla. Osaa pitää lyhyen esitelmän/puheenvuoron koko ryhmälle.

Matematiikka

3. luokan matematiikan arvioinnin kriteerit, peruslaskutaidot

Sujuu vaatimattomasti: oppilas ei ymmärrä kertolaskun periaatetta, päässä laskuissa vaikeuksia opetellulla lukualueella, lukujen luokittelussa ja järjestämisessä vaikeuksia (ykköset, kymmenet, sadat, tuhannet, kymmenentuhannet), allekkainlaskun periaatteen ymmärtämisessä selvästi vaikeuksia, laskulausekkeen muodostaminen ei vielä onnistu

Sujuu kohtalaisesti: kertotaulussa vielä vaikeuksia lukualueella 0-10, ymmärtää murtoluvun käsitteen, osaa pääsääntöisesti lukujen luokittelun ja järjestämisen, osaa allekkainlaskun periaatteen, osaa muodostaa yksinkertaisen laskulausekkeen, tuntee keskeisimmät suureet kuten pituus, massa, tilavuus ja aika, tuntee perusmuodot tasokuvioista ja kappaleista

Sujuu hyvin: ymmärtää ja osaa kertotaulut 0-10, osaa jakaa yksinumeroisella jakajalla, osaa laskutoimituksia murtoluvuilla, osaa merkitä ja käyttää sulkeita oikein, osaa allekkainlaskun yhteen-, vähennys- ja kertolaskuilla, osaa muodostaa laskulausekkeen

Sujuu erinomaisesti: osaa yhteen- ja vähennyslaskut lukualueella 0-10 000, osaa pyöristää tuloksia, hallitsee mittaamisen periaatteen

3. luokan matematiikan arvioinnin kriteerit, soveltava laskutaito

Sujuu vaatimattomasti: arkielämän peruslaskuissa vielä vaikeuksia

Sujuu kohtalaisesti: pystyy jo hieman arvioimaan tuloksia, osaa arkielämän peruslaskuja, esim. rahaan liittyviä

Sujuu hyvin: osaa arvioida tuloksia, osaa yksinkertaisia laskutoimituksia kellonajoilla, pystyy etsimään päättelemällä ratkaisuja yhtälöihin

Sujuu erinomaisesti: osaa tarkistaa tuloksia, hallitsee kellonajat ja niillä laskutoimituksia, ymmärtää laskujärjestyksen periaatteen ja osaa arvioida mittaustuloksia

Matematiikan hyvän osaamisen kriteerit 3. vuosiluokan päätteeksi

Opittujen asioiden väliset yhteydet

Oppilas osaa antaa esimerkkejä laskutoimitusten välisistä yhteyksistä sekä arkielämän tilanteista, joissa voi hyödyntää matematiikassa opittuja asioita.

Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen

Oppilas osaa selittää suullisesti, piirroksia tai konkreettisia välineitä apuna käyttäen, miten ratkaisi tehtävän. Oppilas osaa muodostaa sanallisesta tehtävästä matemaattisen lausekkeen tai näyttää, mitkä laskutoimitukset ratkaisuun tarvitaan.

Ongelmanratkaisutaidot

Oppilas käyttää ongelman ratkaisussa hyödyksi esimerkiksi kokeilemista, poissulkemista ja kokeilujen perusteella ratkaisuvaihtoehtojen rajaamista päästäkseen kohti toimivaa ratkaisua.

Taito arvioida ratkaisua

Oppilas osaa pyydettyäessä miettiä, onko ratkaisu mahdollinen arkielämän kokemusten ja matemaattisten sääntöjen perusteella.

Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö

Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi oppilas tuntee desimaaliluvun (kymmenesosat) ja murtoluvun käsitteen ja merkinnän. Oppilas tuntee pyöristämisen käsitteen ja merkinnän. Oppilas hallitsee laskujärjestyssopimuksen yhteen- ja vähennyslaskujen sekä kerto- ja jakolaskujen osalta.

Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen

Oppilas tunnistaa luvut ja osaa käyttää peruslaskutoimituksia lukualueella 0-10 000. Desimaalilukujen osalta oppilas hallitsee kymmenesosat.

Lukukäsite

Desimaaliluvut

Oppilas ymmärtää desimaaliluvun merkinnän ja osaa käyttää desimaalilukuja kymmenesosien osalta. Oppilas osaa laskea yhteen ja vähentää desimaalilukuja.

Murtoluvut

Oppilas ymmärtää murtolukujen merkinnän ja osaa laskea yhteen ja vähentää samannimisiä murtolukuja.

Laskutaidot ja peruslaskutoimitukset

Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.

Päässä laskeminen

Oppilas laskee yhteen- ja vähennyslaskuja päässä melko sujuvasti myös silloin, kun kymmen ylittyy sekä tasakymmeniä niin, että sata ylittyy. Oppilas hallitsee kertotaulut 1-10 melko sujuvasti ja osaa hyödyntää näitä jakolaskuissa. Oppilas osaa kertoa tasakymmeniä ja -satoja päässä laskuna.

Kirjallisesti laskeminen

Oppilas hallitsee allekkain yhteen- ja vähennyslaskun kolminumeroisilla luvuilla. Vähennyslaskuissa oppilas osaa lainata myös nollan yli. Oppilas osaa kertoa kokonaislukuja allekkain yksinumeroisella kertojalla.

Geometrian käsitteet ja geometrinen ominaisuuksien havainnointi

Oppilas osaa tunnistaa ja luokitella erilaisia kolmioita (kuten terävä-, suora- ja tylppäkulmainen kolmio) ja nelikulmioita (suunnikas, suorakulmio, neliö ja puolisuunnikas) sekä muita geometrisia kuvioita ja kappaleita niiden ominaisuuksien perusteella. Oppilas tunnistaa suoran suhteen symmetrisiä kuvioita ja osaa hakea kuvioista symmetria-akselit.

Mittaaminen

Oppilas tuntee yleisimmät pituuden, tilavuuden ja ajan yksiköt ja osaa tehdä muunnoksia lähimpien yksiköiden välillä. Oppilas osaa valita järkevän mittayksikön luvun perään, kun arvioidaan esimerkiksi mitattavan matkan pituutta.

Taulukot ja diagrammit

Oppilas osaa tulkita pylväsdiagrammia ja laatia pylväsdiagrammin annetusta aineistosta.

Seuraavassa on kuvattu 3. vuosiluokan hyvän osaamisen (arvosanan 8) kriteerit eri oppiaineissa:

Englanti

- Oppilas hallitsee kielen opiskelussa vaaditut työskentelytavat esim. suullinen ja kirjallinen tuottaminen.
- Oppilas osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) ja hoitaa säännöllisesti kotitehtävänsä.
- Oppilas osoittaa kiinnostusta kielen opiskelua kohtaan.
- Hän selviytyy opettajan laatimista testeistä hyvin.

Ympäristöoppi

T1: Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.

T3: Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.

T5: Oppilas osaa toimia, havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.

T7: Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä.

Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.

T9: Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.

T10: Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.

T16: Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemiaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

Uskonto

- Oppilas tuntee Vanhan Testamentin keskeisiä kertomuksia.
- Oppilas tuntee joulun ja pääsiäisen keskeisen sisällön.
- Oppilas osaa nimetä muita kristillisiä seurakuntia ja osaa nimetä niitä yhdistäviä tekijöitä.
- Oppilas osallistuu yhteiseen eettiseen keskusteluun ja osaa sanoa oman mielipiteensä oikeasta ja väärästä.

Liikunta

Liikunnan arvioinnissa **oppimisen** kokonaisuus **T2-T6** muodostaa **50%** oppiaineen arvosanasta. Toinen **50%** muodostuu oppilaan **työskentelytaitojen arvioinnista** (tavoitteet **T1** ja **T7-T10**)

Oppiminen 50%

T2 Havaintomotoriikka, ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

T3 Tasapaino- ja liikkumistaidot ja niiden käyttäminen eri liikuntamuodoissa

T4 Välineenkäsittelytaidot ja niiden käyttäminen eri liikuntamuodoissa

T5 Fyysisten ominaisuuksien arviointi-, ylläpito ja kehittäminen

T6 Uimataito ja vedestä pelastautuminen

Työskentely 50%

T1 Aktiivisuus ja yrittäminen

T7 Turvallinen, vastuullinen ja asiallinen toiminta liikuntatunneilla

T8 Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

T9 Toimiminen reilun pelin periaatteilla ja vastuullinen toiminta ryhmässä

T10 Itsenäinen työskentely ja vastuu omasta toiminnasta

Tavoitteiden arviointiskaala on yhtenäinen kaikille tavoitteille:

ei osaa lainkaan (4 hylätty suoritus),

osaa hyvin heikosti (5 välttävä),

onnistuu joskus (6 kohtalainen),
onnistuu silloin tällöin (7 tyydyttävä),
onnistuu yleensä (8 hyvä),
onnistuu melkein aina (9 kiitettävä)
onnistuu aina (10 erinomainen).

Käsityö

Oppilas

- opettelee asettamaan omalle työlleen tavoitteita ja osaa tehdä selkeän suunnitelman.
- kokeilee erilaisia materiaaleja ja työtapoja ja edistyy niiden käytössä vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.
- rohkenee tehdä kekseliäitäkin ratkaisuja.
- edistyy omassa käsityöprosessissaan (suunnittelu-tekeminen-arviointi).
- tekee työnsä huolellisesti ja osaa toimia opettajan ohjeen mukaan omatoimisesti.
- pystyy pitkäjänteiseen työskentelyyn yksin ja ryhmässä ja saa työnsä valmiiksi.
- opettelee arvioimaan omaa edistymistä ja antamaan toisille kannustavaa palautetta keskustellen.

Musiikki

Musiikin opsin hyvän osaamisen kriteerit (arvosana 8)

Oppilas

- ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.
- osaa soittaa samassa rytmissä muiden ryhmän jäsenten kanssa.
- osallistuu yhteislauluun ja -soittoon
- osaa sovittaa oman soitto- / lauluosuutensa osaksi kokonaisuutta
- liikkuu musiikin mukaan (esim. keho soittimena, tanssi, eläytyminen, musiikkiliikunta)
- kuuntelee musiikkia keskittyneesti ja kertoo sen herättämistä ajatuksista (esim. keskustellen, piirtäen, värittäen, ilmeillä)
- osaa seurata melodiakulkua viivastolla
- tunnistaa muutaman sävelen nuottiviivastolla ja osaa soittaa ne jollain koulusoittimella (esim. nokkahuilulla / kellopelillä g - d2)

- osaa rytmittää soittoa / laulua annettujen rytmiarvojen mukaan (esim. taa - ti-ti)
- osaa asettaa itselleen oppimisen tavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista.

4. vuosiluokan lukuvuosiarviointi

Työskentelyn arviointi on osa jokaisen oppiaineen arviointia ja arvosanan muodostamista.

Hyvän arvosanan (8) osaamista kuvaavat seuraavat työskentelytaidot:

- * Oppilas tekee työnsä ja hoitaa tehtävänsä tunnollisesti sekä osoittaa aktiivisuutta oppitunnilla niin itsenäisessä kuin ryhmätyöskentelyssäkin.
- * Oppilas osaa suunnitella ja arvioida työtään, toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen.
- * Oppilas pystyy rakentamaan vuorovaikutukseen ryhmässä.

Seuraavassa on kuvattu 4. vuosiluokan hyvän osaamisen (arvosanan 8) kriteerit eri oppiaineissa:

Suomen kieli ja kirjallisuus

Vuorovaikutustaidot	Lukeminen ja kirjallisuus	Kirjoittaminen ja kieli
<ul style="list-style-type: none">• Osaa kertoa omin sanoin ajatuksiaan ja kuunnella muita.• Osaa pitää esitelmän/puheenvuoron luokassa.• Osallistuu eläytyen draamatoimintaan.	<ul style="list-style-type: none">• Osaa lukea ja tulkita/ymmärtää erilaisia tekstejä (myös mediatekstejä).• Osaa käyttää tiedonhankinnassa monipuolisesti mediaa.• On lukenut lasten- ja nuortenkirjallisuutta.	<ul style="list-style-type: none">• Osaa kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi tarinoita.• Osaa kirjoittaa lauseen käyttäen isoa alkukirjainta, päättövälimerkkiä ja kappalejakoja.• On oppinut/omaksunut näppäintaitoja.• Tuntee sanaluokat sekä verbin persoona- ja aikamuodot.

Matematiikka

Opittujen asioiden väliset yhteydet

Oppilas osaa antaa esimerkkejä laskutoimitusten välisistä yhteyksistä sekä arkielämän tilanteista, joissa voi hyödyntää matematiikassa opittuja asioita.

Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen

Oppilas osaa selittää suullisesti, piirroksia tai konkreettisia välineitä apuna käyttäen, miten ratkaisi tehtävän. Oppilas osaa useimmiten muodostaa sanallisesta tehtävästä matemaattisen lausekkeen, vaikka tehtävän ratkaisuun tarvittaisiin enemmän kuin yksi laskutoimitus.

Ongelmanratkaisutaidot

Oppilas käyttää ongelman ratkaisussa hyödyksi esimerkiksi kokeilemista, poissulkemista ja kokeilujen perusteella ratkaisuvaihtoehtojen rajaamista päästäkseen kohti toimivaa ratkaisua.

Taito arvioida ratkaisua

Oppilas osaa pyydettyä mieltä, onko ratkaisu mahdollinen arkielämän kokemusten ja matemaattisten sääntöjen perusteella.

Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö

Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi oppilas tuntee negatiiviset luvut, sekaluvut ja desimaalilukujen osalta myös sadasosat. Laskulausekkeissa oppilas osaa käyttää sulkeita ja ymmärtää niiden merkityksen laskujärjestykseen. Oppilas tuntee pyöristämisen käsitteen ja merkinnän.

Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen

Oppilas osaa kymmenjärjestelmän periaatteen ja nimikkeet lukualueella 0-100 000, sekä desimaaliluvut myös sadasosien osalta.

Lukukäsite

Desimaaliluvut

Oppilas osaa merkitä ja käyttää desimaalilukuja, joissa on kaksi desimaalia. Oppilas osaa laskea allekkain yhteen ja vähentää allekkain desimaalilukuja.

Murto- ja sekaluvut

Oppilas tunnistaa ja osaa käyttää murto ja sekalukuja ja osaa laskea yhteen ja vähentää samannimisiä murto- ja sekalukuja. Oppilas ymmärtää desimaalilukujen ja murtolukujen välisen yhteyden.

Negatiiviset luvut

Oppilas osaa vertailla negatiivisten kokonaislukujen suuruutta ja osaa asettaa negatiivisia kokonaislukuja lukusuoralle.

Laskutaidot ja peruslaskutoimitukset

Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.

Päässä laskeminen

Oppilas osaa kymmenlityksen yhteen- ja vähennyslaskussa myös kaksinumeroisilla luvuilla. Oppilas hallitsee kertotaulut 1-10 melko sujuvasti ja osaa hyödyntää näitä jakolaskuissa. Oppilas osaa nollaan päätyvillä luvuilla kertomisen päässä laskuna.

Kirjallisesti laskeminen

Oppilas hallitsee yhteen ja vähennyslaskun allekkain. Vähennyslaskuissa oppilas osaa lainaamisen myös kahden nollan yli. Oppilas osaa kertoa kokonaislukuja allekkain yksi- ja kaksinumeroisella kertojalla. Oppilas osaa jakaa kokonaislukuja jakokulmassa tai allekkain yksinumeroisella jakajalla.

Geometrian käsitteet ja geometrinen ominaisuuksien havainnointi

Oppilas osaa tunnistaa ja luokitella erilaisia kolmioita (kuten terävä-, suora- ja tylppäkulmainen kolmio sekä tasasivuinen ja tasakylkinen kolmio) ja nelikulmioita (suunnikas, suorakulmio, neliö ja puolisuunnikas) sekä muita geometrisia kuvioita ja kappaleita niiden ominaisuuksien perusteella.

Oppilas osaa merkitä pisteen paikan koordinaatistossa.

Mittaaminen

Oppilas hallitsee yleisimmät pituuden, painon ja ajan yksiköt sekä osaa tehdä mittayksikkömuunnoksia. Oppilas osaa valita järkevän mittayksikön luvun perään, kun arvioidaan esimerkiksi esineen painoa tai mitattavan matkan pituutta. Oppilas ymmärtää pinta-alan käsitteen ja osaa laskea kokonaisista ruuduista muodostuvan kuvion pinta-alan ruutuina.

Taulukoiden ja diagrammien laatiminen

Oppilas osaa tulkita pylväs- ja viivadiagrammia ja laatia kyseiset diagrammit annetusta aineistosta.

Englanti

- Oppilas hallitsee kielen opiskelussa vaaditut työskentelytavat esim. suullinen ja kirjallinen tuottaminen.
- Oppilas osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) ja hoitaa säännöllisesti kotitehtävänsä.
- Oppilas osoittaa kiinnostusta kielen opiskelua kohtaan.
- Oppilas selviytyy opettajan laatimista testeistä hyvin.

Ympäristöoppi

T1: Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.

T2: Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

T3: Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestäväen tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja - yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.

T4: Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

T5: Oppilas osaa toimia, havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.

T7: Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.

T8: Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.

T9: Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.

T10: Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.

T16: Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemiaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

T19: Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää. Oppilas osaa kuvata elämänkulun eri vaiheita ja selittää murrosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.

Yhteiskuntaoppi

Oppilas

- osaa selittää yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimia niiden mukaisesti.
- osaa perustella ihmisoikeuksien ja oikeusjärjestelmän tärkeyden.
- osaa kuvailla median vaikutusmahdollisuuksia ja sen turvallisuuskäsitteitä.
- osaa antaa esimerkkejä työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä.
- osaa demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja (kuuntelu, kantaa ottaminen jne).
- osaa perustella omaan rahankäyttöön ja kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja ja niiden vaikutuksia muihin.

Uskonto

- Oppilas tuntee Uuden Testamentin keskeisiä kertomuksia.
- Oppilas tuntee Jeesuksen elämän vaiheet.
- Oppilas tuntee seurakunnan toimintaa.
- Oppilas osallistuu yhteiseen eettiseen keskusteluun ja osaa pohtia erilaisia näkökulmia asioihin.

Liikunta

Liikunnan arvioinnissa **oppimisen** kokonaisuus **T2-T6** muodostaa **50%** oppiaineen arvosanasta.

Toinen **50%** muodostuu oppilaan **työskentelytaitojen arvioinnista** (tavoitteet **T1** ja **T7-T10**)

Oppiminen 50%

T2 Havaintomotoriikka, ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

T3 Tasapaino- ja liikkumistaidot ja niiden käyttäminen eri liikuntamuodoissa

T4 Välineenkäsittelytaidot ja niiden käyttäminen eri liikuntamuodoissa

T5 Fyysisten ominaisuuksien arviointi-, ylläpito ja kehittäminen

T6 Uimataito ja vedestä pelastautuminen

Työskentely 50%

T1 Aktiivisuus ja yrittäminen

T7 Turvallinen, vastuullinen ja asiallinen toiminta liikuntatunneilla

T8 Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

T9 Toimiminen reilun pelin periaatteilla ja vastuullinen toiminta ryhmässä

T10 Itsenäinen työskentely ja vastuu omasta toiminnasta

Tavoitteiden arviointiskaala on yhtenäinen kaikille tavoitteille:

ei osaa lainkaan (4 hylätty suoritus),

osaa hyvin heikosti (5 välttävä),

onnistuu joskus (6 kohtalainen),

onnistuu silloin tällöin (7 tyydyttävä),

onnistuu yleensä (8 hyvä),

onnistuu melkein aina (9 kiitettävä)

onnistuu aina (10 erinomainen).

Käsityö

T4: *Osaa tehdä selkeän suunnitelman.

*Osaa toimia opettajan ohjeen mukaan omatoimisesti.

T5: *Saa suunnittelemansa työn valmiiksi.

*Osaa käyttää työssään tarvitsemiaan työvälineitä oikein.

Musiikki

Musiikin opsin hyvän osaamisen kriteerit (arvosana 8)

- Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.
- osaa soittaa samassa rytmissä muiden ryhmän jäsenten kanssa.
- osallistuu aktiivisesti yhteislauluun ja -soittoon
- osaa sovittaa oman soitto- / lauluosuutensa osaksi kokonaisuutta
- liikkuu musiikin mukaan (esim. keho soittimena, tanssi, eläytyminen, musiikkiliikunta)
- kuuntelee musiikkia keskittyneesti ja kertoo sen herättämistä ajatuksista (esim. keskustellen, piirtäen, värittäen, ilmeillä)
- osaa nimetä c-duuriasteikon sävelet nuottiviivastolla (c-c2) ja soittaa ne jollain koulusoittimella (esim. nokkahuilulla / kellopelillä)
- osaa nimetä vähintään kokonuotin ja puolinuotin sekä vastaavat tauot
- osaa asettaa itselleen oppimisen tavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista
- osaa säädellä tuottamansa musiikin voimakkuutta

Kuvataide

- Osaa antaa kuvallisen muodon ajatuksilleen, tunteilleen ja mielikuvillean sekä muuntaa havaintojaan kuviksi.
- Osaa keskustella omista ja toisten tekemistä kuvista sekä osaa käyttää keskusteluista joitakin kuvataiteen käsitteitä.
- Osaa käyttää keskeisiä välineitä ja tekniikoita omassa kuvan tekemisessään.
- Osaa huolehtia työvälineistä ja materiaaleista.
- Tuntee joidenkin suomalaisten keskeisiä teoksia.
- Osaa työskennellä yksin sekä vuorovaikutuksessa muiden kanssa.
- Osaa toimia museoissa ja taidenäyttelyissä.
- Osaa arvioida omaa median käyttöään.
- Osaa havaita ja arvioida todellisen ja kuvitteellisen maailman eroja.
- Osaa käyttää joitakin kuvaviestinnän välineitä.

5. vuosiluokan lukuvuosiarviointi

Työskentelyn arviointi on osa jokaisen oppiaineen arviointia ja arvosanan muodostamista.

Hyvän arvosanan (8) osaamista kuvaavat seuraavat työskentelytaidot:

- * Oppilas tekee työnsä ja hoitaa tehtävänsä tunnollisesti sekä osoittaa aktiivisuutta oppitunnilla niin itsenäisessä kuin ryhmätyöskentelyssäkin.
- * Oppilas osaa suunnitella ja arvioida työtään, toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen.
- * Oppilas pystyy rakentamaan vuorovaikutukseen ryhmässä.

Seuraavassa on kuvattu 5. vuosiluokan hyvän osaamisen (arvosanan 8) kriteerit eri oppiaineissa:

Suomen kieli ja kirjallisuus

Vuorovaikutustaidot	Lukeminen ja kirjallisuus	Kirjoittaminen ja kieli
<ul style="list-style-type: none">• Osaa esittää ja ilmaista itseään ja mielipiteitään.• Osaa kuunnella ja ottaa huomioon muiden näkökulmia.• Osaa pitää valmistellun puheenvuoron/esitelmän.• Osallistuu eläytyen draamatoimintaan.	<ul style="list-style-type: none">• Osaa lukea sujuvasti monenlaisia tekstejä.• Käyttää eri strategioita, kuten käsitekarttaa, tekstin ymmärtämiseen.• Osaa arvioida lukemiansa erilaisia tekstejä ja kirjallisuutta sekä niiden luotettavuutta.• Lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta.	<ul style="list-style-type: none">• Kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut näppäintaidot.• Osaa jakaa kokemuksiaan mediaympäristössä.• Osaa käyttää kirjoituksessaan vuorosanaviivaa ja välimerkkejä.• Osaa sanaluokat, verbin taivutuksen aika- ja persoonamuodossa sekä tietää lauseenjäsened.

Matematiikka

5. ja 6. vuosiluokan tavoitteet ja arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi.

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta.

Taitoa ylläpidetään ja harjoitellaan pelien ja erilaisten leikkien avulla. Yhdistämällä asiat käytännön elämään.

Hyvä arvosana 8. Tämä osio ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.

T2 Ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä.

Hyvä arvosana 8.

5. lk Oppilas osaa löytää yhtäläisyyksiä opituista asioista.

6. lk Oppilas osaa nimetä esimerkkejä asioiden välisistä yhteyksistä.

T3 Ohjata oppilasta kehittämään taitojaan ja esittämään kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojen pohjalta.

Tähän kokonaisuuteen pitää varata aikaa normaalin matematiikan opetteluun lisäksi.

Hyvä arvosana 8.

5. lk Oppilas osaa tehdä mielekkäitä kysymyksiä matematiikan kannalta.

6. lk Oppilas osaa tehdä mielekkäitä päätelmiä matematiikan kannalta.

T4 Ohjata oppilasta esittämään päättelyjään ja ratkaisujaan muille eri välinein, piirroksin, suullisesti sekä kirjallisesti myös tv- tekniikkaa käyttäen.

Hyvä arvosana 8.

5. lk Oppilas osaa itsenäisesti selittää ratkaisujaan niin että toisetkin ymmärtävät.

6. lk Oppilas osaa esittää ratkaisunsa ainakin kahdella eri tavalla.

T5 Ohjata oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämiseen.

Hyvä arvosana 8.

5. lk Oppilas osaa ratkoa ongelmia pohtimalla asiaa eri näkökulmista.

6. lk Oppilas osaa käyttää eri strategioita ongelmanratkaisuisaan.

T6 Ohjata oppilas arvioimaan ratkaisujensa järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Hyvä arvosana 8.

5. lk Oppilas osaa suullisesti kertoa saadun vastauksen perusteet ja mielekkyyden.

6. lk Oppilas arvoi vastauksensa mielekkyyden itsenäisesti ja lähes aina.

T 7 Ohjata oppilasta käyttämään oikein matemaattisia merkintöjä ja käsitteitä.

Hyvä arvosana 8. 5. lk Oppilas ei tee virheitä merkinnöissä ja käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä.

6.lk Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita merkkejä ja käsitteitä.

T 8 Ohjata ja tukea oppilasta kymmenjärjestelmän käytössä.

Hyvä arvosana 8. 5. lk Oppilas osaa kymmenjärjestelmän nimikkeet ja lukujen järjestyksen myös desimaalilukujen osalta.

6. lk Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän myös desimaalilukujen osalta.

T 9 tukea oppilasta lukukäsityksen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin.

Hyvä arvosana 8. 5. lk Oppilas osaa käsitteet ja nimetä luvut.

6. lk Oppilas osaa käyttää oikein lukuja.

T 10 Opastaa oppilasta sujuvaan päässä laskuun ja kirjallisten laskutoimitusten ominaisuuksiin.

Hyvä arvosana 8. 5. lk Oppilas laskee kirjallisesti sujuvasti peruslaskutoimitukset ja hyvin yksinkertaiset päässä laskut.

6. lk Oppilas laskee sujuvasti päässä hieman useamman laskun päässä laskun ja laskee sujuvasti kirjallisesti.

T 11 Ohjaa oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan geometrisia kuvioita ja kappaleiden muotoja sekä ominaisuuksia ja tutustua geometrisiin käsitteisiin.

Hyvä arvosana 8. 5.lk ja 6. lk Oppilas tunnistaa geometriset muodot ja kuviot sekä osaa nimetä ja luokitella kuviot. Oppilaan tulee myös osata käyttää mittakaavaa ja tunnistaa symmetriset kuviot.

T 12 Ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohdetta ja valitsemaan oikean mittavälineen ja mittayksikön.

Hyvä arvosana 8. 5.lk Oppilas tietää mitä mitataan milläkin mittayksiköllä ja osaa arvioida tuloksen järjestyttä. Osaa lisäksi yleisimmät yksikkömuunnokset.

6.lk Oppilas osaa myös laskea pinta-aloja ja tilavuuksia.

T 13 Ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja ja tutustua todennäköisyyteen.

Hyvä arvosana 8. 5. lk ja 6. lk Oppilas osaa laatia taulukon ja piirtää eri diagrammeja sekä tunnistaa diagrammit nimeltä. Osaa myös laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiä.

T 14 Innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneen hyväksikäytöstä

Hyvä arvosana 8. 5. lk ja 6. lk Oppilas osaa laatia toimivan ohjelman graafisessa ympäristössä.

Englanti

- Oppilas hallitsee kielen opiskelussa vaaditut työskentelytavat esim. suullinen ja kirjallinen tuottaminen.
- Oppilas osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) ja hoitaa säännöllisesti kotitehtävänsä.
- Oppilas osoittaa kiinnostusta kielen opiskelua kohtaan.
- Oppilas selviytyy opettajan laatimista testeistä hyvin.
- Oppilaan ääntäminen on ymmärrettävää.
- Oppilas ymmärtää kuulemaansa ja lukemaansa tekstiä tutuista aihepiireistä.
- Oppilas osaa tuottaa lyhyitä ja yksinkertaisia viestejä kirjallisesti ja suullisesti.

Ympäristöoppi

- Oppilas osaa suunnitella ja tehdä yksin tai ryhmässä, esityksen ympäristötiedon aiheista.
- Oppilas osallistuu tutkimiseen ja keskusteluun.
- Oppilas osaa hankkia tietoa kriittisesti.
- Oppilas osaa turvallisuusohjeita vaara- ja ensiaputilanteisiin.
- Oppilas tunnistaa yleisimpiä kasvi- ja eläinlajeja.
- Oppilas osaa maanosat ja tutkia karttaa tiedonlähteenä.
- Oppilas tietää, mitä energia-, voima- ja liikekäsitteet tarkoittavat.
- Oppilas osaa esimerkein kertoa miten terveyttä edistetään.

Uskonto

- Oppilas osaa kuvata sitä, kuinka kristinusko on levinnyt ja muuttunut.
- Oppilas tuntee keskeiset asiat uskonpuhdistuksesta.
- Oppilas harjoittelee uskontoa koskevan tiedon etsimistä.
- Oppilas tuntee tämän päivän Euroopan uskonnollista kenttää.
- Oppilas osallistuu yhteiseen eettiseen keskusteluun, osaa ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan ja harjoittelee perustelevaan omia näkemyksiään.

Historia

T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historian tietolähteiden tunnistaminen	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.

- Oppilas osaa kriittisesti arvioida lähteen luotettavuutta, sekä soveltaa tietoa historian opiskelussa.

- Oppilas osaa tunnistaa eri lähdetyyppejä ja ymmärtää, että historiallinen tieto perustuu lähteisiin ja niistä tehtyihin tulkintoihin.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatiedon tulkinnallisuuden havaitseminen	Oppilas osaa erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.

- Oppilas tunnistaa historiallisen faktan ja osaa erottaa sen esim. historiankirjoittajan tulkinnasta.

- Oppilas harjoittelee päätelmien tekemistä historiallisista lähteistä.

Oppilas eläytyy historian tutkijaksi ja tekee omia tulkintojaan ja harjoittelee perustelevaan.

T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kronologian ymmärrys	Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan jäsentämis muodot ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.

- Oppilas osaa laittaa aikajärjestykseen keskeiset historian aikakaudet ja osaa sijoittaa merkittäviä historiallisia tapahtumia oikealle aikakaudelle.

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiallinen empatia	Oppilas pystyy eläytymään menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeämään tämän toiminnan motiiveja.

-Oppilas ymmärtää, että monet historian tapahtumat ovat ihmisen inhimillisen toiminnan seurausta.

-Oppilas ymmärtää oman toimintansa vaikutuksia.

T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista.

Oppilas ymmärtää, että tapahtuneilla asioilla on syitä ja seurauksia.

Oppilas osaa vastata kysymyksiin mitä tapahtui, miksi tapahtui ja mitä siitä seurasi.

T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
------------------	--------------------------------------

Muutoksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.
-------------------------	---

-Oppilas ymmärtää tavallisen ihmisen arkea eri historian aikakausina.

T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Jatkuvuuden tunnistaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.

-Oppilas ymmärtää tai osaa muodostaa pidempiä syy-seuraus-ketjuja.

T9 ohjata oppilasta esittämääseen muutoksille syitä Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraus-suhteen kuvaileminen	Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.

-Oppilas ymmärtää tai osaa muodostaa pidempiä syy-seuraus-ketjuja.

T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tulkintojen selittäminen	Oppilas osaa selittää joidenkin esimerkkien avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.

-Oppilas ymmärtää, että historiallinen tieto perustuu lähteistä tehtyihin tulkintoihin ja se voi muuttua esim. tutkimusmenetelmien kehittyessä.

T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön eri toimijoiden kannalta.

- Oppilas sisäistää historialliset tapahtumat eri toimijoiden näkökulmasta.

Yhteiskuntaoppi

Oppilas

- osaa selittää yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimia niiden mukaisesti.
- osaa perustella ihmisoikeuksien ja oikeusjärjestelmän tärkeyden.
- osaa kuvailla median vaikutusmahdollisuuksia ja sen turvallisuuskäsitteitä.
- osaa antaa esimerkkejä työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä.
- osaa demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja (kuuntelu, kantaa ottaminen jne).
- osaa perustella omaan rahankäyttöön ja kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja ja niiden vaikutuksia muihin.

Liikunta

Liikunnan arvioinnissa **oppimisen** kokonaisuus **T2-T6** muodostaa **50%** oppiaineen arvosanasta.

Toinen **50%** muodostuu oppilaan **työskentelytaitojen arvioinnista** (tavoitteet **T1** ja **T7-T10**)

Oppiminen 50%

T2 Havaintomotoriikka, ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

T3 Tasapaino- ja liikkumistaidot ja niiden käyttäminen eri liikuntamuodoissa

T4 Välineenkäsittelytaidot ja niiden käyttäminen eri liikuntamuodoissa

T5 Fyysisten ominaisuuksien arviointi-, ylläpito ja kehittäminen

T6 Uimataito ja vedestä pelastautuminen

Työskentely 50%

T1 Aktiivisuus ja yrittäminen

T7 Turvallinen, vastuullinen ja asiallinen toiminta liikuntatunneilla

T8 Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

T9 Toimiminen reilun pelin periaatteilla ja vastuullinen toiminta ryhmässä

T10 Itsenäinen työskentely ja vastuu omasta toiminnasta

Tavoitteiden arviointiskaala on yhtenäinen kaikille tavoitteille:

ei osaa lainkaan (4 hylätty suoritus),

osaa hyvin heikosti (5 välttävä),

onnistuu joskus (6 kohtalainen),

onnistuu silloin tällöin (7 tyydyttävä),

onnistuu yleensä (8 hyvä),

onnistuu melkein aina (9 kiitettävä)

onnistuu aina (10 erinomainen).

Käsityö

T4: *Osaa tehdä selkeän suunnitelman.

*Osaa toimia opettajan ohjeen mukaan omatoimisesti.

*Osaa soveltaa työssään eri materiaaleja ja tekniikoita.

T5: *Osaa ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti.

*Osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita.

*Osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

T7: *Osaa arvioida prosessia ja valmista tuotetta.

T8: *Tiedostaa, mitä on kestävä kehitys.

Musiikki

Musiikin opsin hyvän osaamisen kriteerit (arvosana 8)

- Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.
- osaa soittaa samassa rytmissä muiden ryhmän jäsenten kanssa.
- osallistuu aktiivisesti yhteislauluun ja -soittoon
- kokeilee rohkeasti uusia soittimia
- soittaa jollain sointusoittimella vähintään yhden soinnun
- osaa sovittaa oman soitto- / lauluosuutensa osaksi kokonaisuutta
- osaa tuottaa yksin tai ryhmässä pienimuotoisen esityksen
- osaa käyttää mahdollisuuksien mukaan musiikkiteknologiaa (esim. musiikkisovellukset, musiikkikirjastot netissä, konemusiikki)
- kuuntelee musiikkia keskittyneesti ja kertoo sen herättämistä ajatuksista (esim. keskustellen, piirtäen, värittäen, ilmeillä)
- osaa luokitella orkesterisoittimet soitinperheisiin ja tunnistaa muutaman keskeisen soittimen
- osaa nimetä ja käyttää musisoinnissa nuottien aika-arvoja
- osaa asettaa itselleen oppimisen tavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista
- osaa säädellä tuottamansa musiikin voimakkuutta

Kuvataide

- Osaa perusasiat sommittelusta, piirtämisestä, maalaamisesta ja kuvanveistosta.
- Osaa käyttää luonnostelua työskentelynsä apuna.
- Osaa ilmaista havaintojaan kuvallisin keinoin.
- Tietää perspektiivin synnyn.
- Osaa ohjatusti käyttää tietolähteinä taideteoksia, ympäristön kuvia, luonnon- ja rakennettua ympäristöä, kirjoja, lehtiä, museota ja tietoverkkoa.
- Tietää muotoilun, materiaalin ja käyttötarkoituksen merkityksen esineissä.
- Erottaa eri kuvan käyttötapoja mediassa

6. vuosiluokan lukuvuosiarviointi

Työskentelyn arviointi on osa jokaisen oppiaineen arviointia ja arvosanan muodostamista.

Hyvän arvosanan (8) osaamista kuvaavat seuraavat työskentelytaidot:

- * Oppilas tekee työnsä ja hoitaa tehtävänsä tunnollisesti sekä osoittaa aktiivisuutta oppitunnilla niin itsenäisessä kuin ryhmätyöskentelyssäkin.
- * Oppilas osaa suunnitella ja arvioida työtään, toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen.
- * Oppilas pystyy rakentamaan vuorovaikutukseen ryhmässä.

Seuraavassa on kuvattu 6. vuosiluokan hyvän osaamisen (arvosanan 8) kriteerit eri oppiaineissa:

Suomen kieli ja kirjallisuus

Vuorovaikutustaidot	Lukeminen ja kirjallisuus	Kirjoittaminen ja kieli
<ul style="list-style-type: none">• Osaa esittää ja ilmaista itseään ja mielipiteitään.• Osaa kuunnella ja ottaa huomioon muiden näkökulmia.• Osaa pitää valmistellun puheenvuoron/esitelmän.• Osaa suunnitella ja esiintyä ryhmässä (draamatoiminta).	<ul style="list-style-type: none">• Osaa lukea ja ymmärtää monenlaisia tekstejä, myös mediaympäristössä.• Osaa käyttää mediaa tiedonhankinnassa ja arvioida tietolähteiden luotettavuutta.• Lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta sekä osaa keskustella lukemastaan.	<ul style="list-style-type: none">• Kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut näppäintaidot.• Osaa jakaa kokemuksiaan mediaympäristössä.• Osaa käyttää kirjoituksessaan välimerkkejä ja vuorosanoja.• Osaa sanaluokat, verbin taivutuksen aika- ja persoonamuodossa sekä lauseenjäsenet.• Tunnistaa sijamuotoja.

Matematiikka

5. ja 6. vuosiluokan tavoitteet ja arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi.

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta.

Taitoa ylläpidetään ja harjoitellaan pelien ja erilaisien leikkien avulla. Yhdistämällä asiat käytännön elämään.

Hyvä arvosana 8. Tämä osio ei vaikuta arvosanan muodostumiseen.

T2 Ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä.

Hyvä arvosana 8. 5. lk Oppilas osaa löytää yhtäläisyyksiä opituista asioista.

6. lk Oppilas osaa nimetä esimerkkejä asioiden välisistä yhteyksistä.

T3 Ohjata oppilasta kehittämään taitojaan ja esittämään kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojen pohjalta.

Tähän kokonaisuuteen pitää varata aikaa normaalin matematiikan opetteluun lisäksi.

Hyvä arvosana 8. 5. lk Oppilas osaa tehdä mielekkäitä kysymyksiä matematiikan kannalta.

6. lk Oppilas osaa tehdä mielekkäitä päätelmiä matematiikan kannalta.

T4 Ohjata oppilasta esittämään päättelyjään ja ratkaisujaan muille eri välinein, piirroksin, suullisesti sekä kirjallisesti myös tv-tekniikkaa käyttäen.

Hyvä arvosana 8. 5. lk Oppilas osaa itsenäisesti selittää ratkaisujaan niin että toisetkin ymmärtävät.

6. lk Oppilas osaa esittää ratkaisunsa ainakin kahdella eri tavalla.

T5 Ohjata oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämiseen.

Hyvä arvosana 8. 5. lk Oppilas osaa ratkoa ongelmia pohtimalla asiaa eri näkökulmista.

6. lk Oppilas osaa käyttää eri strategioita ongelmanratkaisuisaan.

T6 Ohjata oppilas arvioimaan ratkaisujensa järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Hyvä arvosana 8. 5. lk Oppilas osaa suullisesti kertoa saadun vastauksen perusteet ja mielekkyyden.

6. lk Oppilas arvoi vastauksensa mielekkyyden itsenäisesti ja lähes aina.

T 7 Ohjata oppilasta käyttämään oikein matemaattisia merkintöjä ja käsitteitä.

Hyvä arvosana 8. 5. lk Oppilas ei tee virheitä merkinnöissä ja käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä.

6.lk Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita merkkejä ja käsitteitä.

T 8 Ohjata ja tukea oppilasta kymmenjärjestelmän käytössä.

Hyvä arvosana 8. 5. lk Oppilas osaa kymmenjärjestelmän nimikkeet ja lukujen järjestyksen myös desimaalilukujen osalta.

6. lk Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän myös desimaalilukujen osalta.

T 9 tukea oppilasta lukukäsityksen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin.

Hyvä arvosana 8. 5. lk Oppilas osaa käsitteet ja nimetä luvut.

6. lk Oppilas osaa käyttää oikein lukuja.

T 10 Opastaa oppilasta sujuvaan päässä laskuun ja kirjallisten laskutoimitusten ominaisuuksiin.

Hyvä arvosana 8. 5. lk Oppilas laskee kirjallisesti sujuvasti peruslaskutoimitukset ja hyvin yksinkertaiset päässä laskut.

6. lk Oppilas laskee sujuvasti päässä hieman useamman laskun päässä laskun ja laskee sujuvasti kirjallisesti.

T 11 Ohjaa oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan geometrisia kuvioita ja kappaleiden muotoja sekä ominaisuuksia ja tutustua geometrisiin käsitteisiin.

Hyvä arvosana 8. 5.lk ja 6. lk Oppilas tunnistaa geometriset muodot ja kuviot sekä osaa nimetä ja luokitella kuviot. Oppilaan tulee myös osata käyttää mittakaavaa ja tunnistaa symmetriset kuviot.

T 12 Ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohdetta ja valitsemaan oikean mittavälineen ja mittayksikön.

Hyvä arvosana 8. 5.lk Oppilas tietää mitä mitataan milläkin mittayksiköllä ja osaa arvioida tuloksen järjestyttä. Osaa lisäksi yleisimmät yksikkömuunnokset.

6.lk Oppilas osaa myös laskea pinta-aloja ja tilavuuksia.

T 13 Ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja ja tutustua todennäköisyyteen.

Hyvä arvosana 8. 5. lk ja 6. lk Oppilas osaa laatia taulukon ja piirtää eri diagrammeja sekä tunnistaa diagrammit nimeltä. Osaa myös laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiä.

T 14 Innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneen hyväksikäytöstä

Hyvä arvosana 8. 5. lk ja 6. lk Oppilas osaa laatia toimivan ohjelman graafisessa ympäristössä.

Englanti

- Oppilas hallitsee kielen opiskelussa vaaditut työskentelytavat esim. suullinen ja kirjallinen tuottaminen.
- Oppilas osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) ja hoitaa säännöllisesti kotitehtävänsä.
- Oppilas osoittaa kiinnostusta kielen opiskelua kohtaan.
- Hän selviytyy opettajan laatimista testeistä hyvin.
- Oppilaan ääntäminen on ymmärrettävää.
- Oppilas ymmärtää kuulemaansa ja lukemaansa tekstiä tutuista aihepiireistä.
- Oppilas osaa tuottaa lyhyitä ja yksinkertaisia viestejä kirjallisesti ja suullisesti.
- Oppilas hallitsee perussanaston ja -rakenteet hyvin.

Ruotsi

- Oppilas hallitsee kielen opiskelussa vaaditut työskentelytavat esim. suullinen ja kirjallinen tuottaminen.
- Oppilas osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) ja hoitaa säännöllisesti kotitehtävänsä.
- Oppilas osoittaa kiinnostusta kielen opiskelua kohtaan.
- Hän selviytyy opettajan laatimista testeistä hyvin.
- Oppilaan ääntäminen on pääosin ymmärrettävää.
- Oppilas osaa ilmaista itseään suppeasti kirjallisesti ja suullisesti etukäteen harjoiteltujen ilmaisujen ja sanojen avulla.

- Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisia sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.

Ympäristöoppi

- Oppilas osaa suunnitella ja tehdä yksin tai ryhmässä, esityksen tai tutkimuksen ympäristötiedon aiheista.
- Oppilas osallistuu tutkimiseen, osaa tehdä johtopäätöksiä ja osallistuu keskusteluun.
- Oppilas osaa hankkia tietoa ja jäsentää sitä kriittisesti.
- Oppilas osaa perustella vaara- ja ensiaputilanteiden ohjeita.
- Osaa kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnot ja kehityksen.
- Oppilas osaa kuvata maapallon monimuotoisuutta suunnitella ja tehdä yksin tai ryhmässä, esityksen ympäristötiedon aiheista.
- Oppilas osaa selittää esim. veden kiertokulkua ja kierrätystä eli aineen säilymistä.
- Oppilas osaa tunnistaa ja selittää murrosiän tunnuspiirteitä ja omaa terveystään edistäviä asioita.

Uskonto

- Oppilas tuntee tämän päivän uskonnollisuutta Suomessa (kristinusko, juutalaisuus, islam, uskonnottomuus)
- Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä osaa kertoa niiden yhtäläisyyksistä ja eroavaisuuksista.
- Oppilas osaa hakea uskontoa koskevaa tietoa useasta eri lähteestä.
- Oppilas osallistuu yhteiseen eettiseen keskusteluun, osaa ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan ja harjoittelee perustelemaan omia näkemyksiään.

Historia

T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historian tietolähteiden tunnistaminen	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.

- Oppilas osaa kriittisesti arvioida lähteen luotettavuutta, sekä soveltaa tietoa historian opiskelussa.

- Oppilas osaa tunnistaa eri lähdetyyppjä ja ymmärtää, että historiallinen tieto perustuu lähteisiin ja niistä tehtyihin tulkintoihin.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatiedon tulkinnallisuuden havaitseminen	Oppilas osaa erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.

- Oppilas tunnistaa historiallisen faktan ja osaa erottaa sen esim. historiankirjoittajan tulkinnasta.

- Oppilas harjoittelee päätelmien tekemistä historiallisista lähteistä.

Oppilas eläytyy historiantutkijaksi ja tekee omia tulkintojaan ja harjoittelee perustelemaan.

T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kronologian ymmärrys	Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan jäsentämismuodot ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.

- Oppilas osaa laittaa aikajärjestykseen keskeiset historian aikakaudet ja osaa sijoittaa merkittäviä historiallisia tapahtumia oikealle aikakaudelle.

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiallinen empatia	Oppilas pystyy eläytymään menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeämään tämän toiminnan motiiveja.

-Oppilas ymmärtää, että monet historian tapahtumat ovat ihmisen inhimillisen toiminnan seurausta.

-Oppilas ymmärtää oman toimintansa vaikutuksia.

T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista.

Oppilas ymmärtää, että tapahtuneilla asioilla on syitä ja seurauksia.

Oppilas osaa vastata kysymyksiin mitä tapahtui, miksi tapahtui ja mitä siitä seurasi.

T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Muutoksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.

-Oppilas ymmärtää tavallisen ihmisen arkea eri historian aikakausina.

T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Jatkuvuuden tunnistaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.

-Oppilas ymmärtää tai osaa muodostaa pidempiä syy-seuraus-ketjuja.

T9 ohjata oppilasta esittämään muutoksille syitä Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraus-suhteen kuvaileminen	Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.

-Oppilas ymmärtää tai osaa muodostaa pidempiä syy-seuraus-ketjuja.

T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tulkintojen selittäminen	Oppilas osaa selittää joidenkin esimerkkien avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.

-Oppilas ymmärtää, että historiallinen tieto perustuu lähteistä tehtyihin tulkintoihin ja se voi muuttua esim. tutkimusmenetelmien kehittyessä.

T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
------------------	--------------------------------------

Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön eri toimijoiden kannalta.
--------------------------------	--

- Oppilas sisäistää historialliset tapahtumat eri toimijoiden näkökulmasta.

Liikunta

Liikunnan arvioinnissa **oppimisen** kokonaisuus **T2-T6** muodostaa **50%** oppiaineen arvosanasta.

Toinen **50%** muodostuu oppilaan **työskentelytaitojen arvioinnista** (tavoitteet **T1** ja **T7-T10**)

Oppiminen 50%

T2 Havaintomotoriikka, ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa

T3 Tasapaino- ja liikkumistaidot ja niiden käyttäminen eri liikuntamuodoissa

T4 Välineenkäsittelytaidot ja niiden käyttäminen eri liikuntamuodoissa

T5 Fyysisten ominaisuuksien arviointi-, ylläpito ja kehittäminen

T6 Uimataito ja vedestä pelastautuminen

Työskentely 50%

T1 Aktiivisuus ja yrittäminen

T7 Turvallinen, vastuullinen ja asiallinen toiminta liikuntatunneilla

T8 Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

T9 Toimiminen reilun pelin periaatteilla ja vastuullinen toiminta ryhmässä

T10 Itsenäinen työskentely ja vastuu omasta toiminnasta

Tavoitteiden arviointiskaala on yhtenäinen kaikille tavoitteille:

ei osaa lainkaan (4 hylätty suoritus),

osaa hyvin heikosti (5 välttävä),

onnistuu joskus (6 kohtalainen),

onnistuu silloin tällöin (7 tyydyttävä),

onnistuu yleensä (8 hyvä),

onnistuu melkein aina (9 kiitettävä)

onnistuu aina (10 erinomainen).

Käsityö

T2: *Osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja osaa tehdä dokumentointia käsityöprosessin eri vaiheista.

T3: *Osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaansa perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.

T4: *Osaa tehdä selkeän suunnitelman.

*Osaa toimia opettajan ohjeen mukaan omatoimisesti.

T5: *Osaa ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti.

*Osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita.

*Osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

T6: *Osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

T7: *Osallistuu rakentavasti oman ja toisen työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.

T8: *Tiedostaa, mitä on kestävä kehitys.

Musiikki

Musiikin opsin hyvän osaamisen kriteerit (arvosana 8)

- Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.
- osaa soittaa samassa rytmissä muiden ryhmän jäsenten kanssa.
- osallistuu aktiivisesti yhteislauluun ja -soittoon
- kokeilee rohkeasti uusia soittimia
- osaa sovittaa oman soitto- / lauluosuutensa osaksi kokonaisuutta
- osaa tuottaa yksin tai ryhmässä pienimuotoisen esityksen
- osaa käyttää mahdollisuuksien mukaan musiikkitekniologiaa (esim. musiikkisovellukset, musiikkikirjastot netissä, konemusiikki)
- kuuntelee musiikkia keskittyneesti ja kertoo sen herättämistä ajatuksista (esim. keskustellen, piirtäen, värittäen, ilmeillä)
- osaa nimetä ja käyttää musisoinnissa nuottien aika-arvoja
- tuntee musiikin historian aikakaudet ja niiden ominaispiirteet
- osaa asettaa itselleen oppimisen tavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista
- osaa säädellä tuottamansa musiikin voimakkuutta

Kuvataide

- Osaa perusasiat sommittelusta, piirtämisestä, maalaamisesta ja grafiikasta.
- Osaa yhden ja kahden pakopisteen perspektiivin.
- Osaa soveltaa muutamia kuvataiteen tyylejä omassa työskentelyssään.
- Osaa ilmaista mielikuvia kuvallisoin keinoin.
- Tunnistaa eri kulttuurien kuvamaailmaa.
- Ymmärtää kestäväkehityksen näkökulman lähiympäristössä.
- Osaa taltioida työskentelyprosessiaan ja käyttää sitä itsearvioinnissa.